

2022-04-28
S2022/02310 (delvis)**Socialdepartementet**Socialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag att göra en kartläggning och en analys av förskrivningen av antidepressiva läkemedel till personer 65 år och äldre

Regeringens beslut

Regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att göra en kartläggning och en analys av förskrivningen av antidepressiva läkemedel till personer 65 år och äldre. Kartläggningen och analysen ska belysa hur förskrivningen av antidepressiva läkemedel till personer i denna åldersgrupp har utvecklats över tid och vilken effekt förskrivningen har haft för gruppen. I uppdraget ingår även att analysera om förändringar i förskrivningen kan ha förväntats bidra till en mer adekvat samlad vård för dessa patienter. Därutöver ingår i uppdraget att analysera skillnader i förskrivning mellan kvinnor och män, skillnader i regionala förskrivningsmönster samt övrig vård, exempelvis psykologisk och psykoterapeutisk. Dessutom ska uppdraget belysa om den pågående omställningen till en god och nära vård påverkar förskrivningen samt hur primärvårdens arbetssätt och metoder kopplade till oönskade läkemedelsinteraktioner fungerar. Inom ramen för uppdraget ska Socialstyrelsen även belysa om personerna är aktuella inom socialtjänsten och i så fall vilken typ av insats.

Socialstyrelsen ska genomföra uppdraget i dialog med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), regioner och kommuner, patient-, professions- brukar- och anhörigorganisationer.

För uppdraget får Socialstyrelsen under 2022 använda 1 500 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2022 uppförda anslaget 1:8 Bidrag till psykiatri, anslagsposten 3 Till Kammarkollegiets disposition. Medlen betalas ut

engångsvis efter rekvisition till Kammarkollegiet senast den 1 december 2022. Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas senast den 31 mars 2023 till Kammarkollegiet. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning av använda medel lämnas till Kammarkollegiet. Rekvisition, återbetalning och redovisning av medel ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Socialstyrelsen ska före utgången av oktober 2022 lämna en delredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Socialstyrelsen ska före utgången av mars 2023 lämna en slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Redovisningarna ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Ärendet

Psykisk ohälsa är vanligare bland dem 65 år och äldre, jämfört med personer under 65 år, och användandet av antidepressiva läkemedel i denna åldersgrupp har legat högt under de senaste 10 åren. Forskning visar även att ofrivillig ensamhet är en av de vanligaste orsakerna till försämrad livskvalitet bland personer 80 år och äldre. Sedan 2010 har antal patienter och antal expedieringar av antidepressiva läkemedel kontinuerligt ökat hos gruppen personer 65 år och äldre. Under hela perioden har fler kvinnor än män förskrivits antidepressiva läkemedel. Samtidigt har antalet personer 65 år och äldre som får en diagnos kopplad till psykisk ohälsa, exempelvis depressiv episod, inom slutenvården och inom den specialiserade slutenvården minskat. Det är fler kvinnor än män som får en sådan diagnos men minskningen har skett både för kvinnor och män och det är nu mindre skillnad mellan kvinnor och män. Mot bakgrund av detta ser regeringen ett behov att få ökad kunskap om förskrivningen av antidepressiva läkemedel till personer 65 år och äldre och vilka effekter den ökade förskrivningen har haft. I första hand är det viktigt att undersöka vad den ökade förskrivningen har berott på och vad som kan förklara att den inte har åtföljts av att fler personer i denna åldersgrupp får en diagnos kopplad till psykisk ohälsa inom slutenvården. Därutöver är det centralt att utreda vilken effekt den ökade förskrivningen har medfört för patienterna och om förändringarna i förskrivning kan ha förväntats bidra till en mer adekvat och sammanhållen vård för dessa patienter.

Det är även viktigt att genom jämförelser belysa om, och i så fall hur, användningen av övrig vård har påverkats av att personer 65 år och äldre

har förskrivits mer antidepressiva läkemedel än tidigare. Specifikt är frågan huruvida personer 65 år och äldre får färre andra vårdinsatser såsom psykologisk och psykoterapeutisk behandling än yngre personer och huruvida det är kopplat till den ökade förskrivningen av antidepressiva läkemedel eller den minskade diagnossättningen i slutenvården och i den specialiserade öppenvården. I uppdraget ingår även att belysa om personerna är aktuella inom socialtjänsten samt i så fall vilken typ av bistånd som då är aktuellt. Därutöver bör myndigheten i sin analys bedöma om förskrivningen av antidepressiva läkemedel påverkas av socialtjänstens insatser.

I uppdraget ingår att analysera skillnader i förskrivning mellan kvinnor och män samt skillnader i regionala förskrivningsmönster. Målsättningen är att få kunskap om skillnader mellan män och kvinnor beror på skillnader i förekomst av ohälsa. Därutöver är det viktigt att öka kunskapen bakom skillnader i förskrivningsmönster mellan olika regioner.

Eftersom antalet diagnoser inom slutenvården och inom den specialiserade öppenvården kontinuerligt har minskat är det rimligt att anta att fler äldre förskrivs antidepressiva läkemedel från primärvården. Regeringen ser det därför som angeläget att få en analys av utvecklingen rörande förskrivning av antidepressiva läkemedel till personer 65 år och äldre bedöms fortsätta att öka. Därutöver gör regeringen bedömningen att det är av vikt att få en bild av om ökningen innebär ökade risker kopplat till polyfarmaci. Kopplat till det är det även viktigt för regeringen att få kunskap om primärvårdens arbetssätt och metoder för att minska risken för oönskade läkemedelsinteraktioner är tillräckligt effektiva.

På regeringens vägnar

Lena Hallengren

Kalle Brandstedt

Kopia till

Statsrådsberedningen/Internrevision
Finansdepartementet/BA
Regeringskansliets förvaltningsavdelning/Ekol
Sveriges Kommuner och Regioner